

Datum: 2023-12-07

Socialdepartementet

Diarienummer: 2023-00766

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.sl@regeringskansliet.se

Diarienummer: S2023/02585

Göteborgs Stad stadsledningskontorets yttrande över remiss Elektronisk tillgång till barns uppgifter inom hälso- och sjukvården och tandvården (2023:26)

Yttrande

Göteborgs Stad har getts möjlighet att yttra sig över Remiss från Socialdepartementet - Elektronisk tillgång till barns uppgifter inom hälso- och sjukvården och tandvården (Ds 2023:26). Svaret ska vara Socialdepartementet tillhanda senast den 8 december 2023. Ärendet har inte varit föremål för politisk beredning.

Yttrandet har därmed avgränsats till ett urval av förslagen. I dag sker ingen elektronisk delning av uppgifter från elevhälsan i Göteborgs Stad med vårdnadshavare eller barn.

Sammanfattning av Göteborgs Stads yttrande

Den övergripande bedömningen är att Göteborgs Stad tillstyrker utredningens förslag och anser att de kan leda till att det blir tydligt för vårdgivaren med en åldersgräns samt underlätta för vårdnadshavare och barn att få uppgifter elektroniskt. Göteborgs Stad anser att det är lämpligt att ge vårdgivare utrymme att avgöra på vilket sätt möjligheten att ge barn och vårdnadshavare elektronisk tillgång till barns patientuppgifter ska användas. En effekt av detta kan troligtvis bli att en harmoniserad hantering utblir. Göteborgs Stad anser att det kan vara ett svårt beslut för ett barn att spärra patientuppgifter för en vårdnadshavare. Det skulle kunna övervägas ett system där vårdgivaren per automatik spärrade uppgifter gällande alla barn som fyller tretton år och därefter frågar om barnet vill öppna upp spärren. Göteborgs Stad anser att det kan vara tidskrävande samt en utmaning att förklara helheten gällande vårdnadshavarens tillgång till uppgifter. Om vårdgivaren inte lyckas med det uppdraget finns det risk för att barnets tillit till vårdgivaren sjunker. Göteborgs Stad menar att ett digitalt system för elektronisk delning behöver kunna spärra olika kategorier av information på ett säkert sätt. Det kan innebära kostnader för vårdgivare att utveckla system med dessa funktioner samt att utbilda personal att hantera dem.

Nedan redogörs för Göteborgs Stads synpunkter.

Barns och vårdnadshavares tillgång till barns patientuppgifter enligt patientdatalagen förtydligas

11.1.1 Elektronisk tillgång för vårdnadshavare

Göteborgs Stad tillstyrker förslaget om att vårdnadshavare får medges elektronisk tillgång till sina barns patientuppgifter och uppskattar att förslaget kommer att vara bra för de allra flesta barn, vårdnadshavare och vårdgivare. Det kan särskilt underlätta för vårdnadshavare till barn med funktionsnedsättning som kan ha många olika vårdkontakter. Göteborgs Stad anser att det är positivt att det blir tydligt att barn respektive vårdnadshavare var för sig får medges elektronisk tillgång till barns uppgifter, samt under vilka förutsättningar.

Som framhålls i utredningen finns det situationer när barn behöver skyddas från sina vårdnadshavare till exempel på grund av att det förekommer våld i nära relation eller hedersrelaterat våld. Göteborgs Stad betonar att i dessa fall kommer verksamhets hantering av patientuppgifter och sekretessprövningen vara central för att säkerställa ett tillfredställande skydd. Göteborgs Stad bedömer att det utifrån det perspektivet är bra att vårdgivarna själva kan styra över vilka verksamheter och vilka uppgifter som ska omfattas av elektronisk tillgång. Göteborgs Stad ser att vissa kategorier av patientuppgifter som längdkurvor kan vara lämpliga att delas medan andra kategorier som till exempel uppgifter från samtal kanske inte lämpar sig för elektronisk tillgång.

Eftersom förslaget innebär att det är frivilligt samt att vårdgivarna själva styra över vilka verksamheter eller vilka uppgifter som ska omfattas av elektronisk tillgång anser Göteborgs Stad att det medför god flexibilitet för vårdgivaren men att det kan komma att medföra att olika vårdgivare fattar olika typer av beslut för vad som ska delas genom elektronisk tillgång. Enhetlighet över landet kan utebli och det kan bli svårt för vårdnadshavare att få en god överblick över dokumentationen.

11.1.3 Uppgifter som omfattas av sekretess ska spärras för vårdnadshavaren

Göteborgs Stad tillstyrker förslaget och anser att det är bra att det införs en förtydligande bestämmelse i patientdatalagen angående vårdgivares ansvar att spärra uppgifter som omfattas av sekretess för vårdnadshavare. Inom elevhälsan i Göteborgs Stad genomförs till exempel sjuksköterskor samtal i förtroende med barn. Även om vårdnadshavaren är informerad om att samtalet äger rum kan det ibland av integritetsskäl finnas anledning att spärra uppgifter för vårdnadshavaren.

Medarbetare i verksamheten är vana att bedöma sekretessfrågor, till exempel när vårdnadshavare begär ut underlag från elevhälsan. Göteborgs Stad menar att det kommer att behöva ställas krav på att ett digitalt system, i de fall elektronisk delning ska ske, kan omhänderta delning och spärrning av olika kategorier av information på ett säkert sätt. Vidare menar Göteborgs Stad att vårdgivaren behöver säkerställa att all vårdpersonal med behörighet till systemet har den kunskap som behövs för att ta ställning till vad som ska spärras samt hur. Det kan innebära kostnader för vårdgivare att utveckla system med dessa funktioner samt att utbilda personal att hantera dem.

11.1.4 Uppgifter ska spärras för vårdnadshavaren om barn som har fyllt tretton år motsätter sig

Göteborgs Stad anser att tretton år för de allra flesta är en rimlig ålder för att själv fatta beslut om vårdnadshavarens åtkomst till uppgifterna, men det kvarstår att barn har olika mognad och förutsättningar att fatta medvetna beslut i given ålder. Vårdgivaren behöver ha kunskap och förmåga att kommunicera utifrån barnets behov. Till exempel kan barn med funktionsnedsättning behöva individuellt stöd i kommunikation med vårdgivaren.

Göteborgs Stad anser att förslaget innebär att det blir tydligare för vårdgivaren vad som förväntas utifrån att det blir en tydlig åldersgräns. Utredningens förslag på ett system som ger barn möjlighet att spärra sina uppgifter vid en viss ålder innebär att förutsättningarna blir tydliga för både vårdgivare, vårdnadshavare och barn. Göteborgs Stad anser emellertid att det kan vara ett svårt beslut för ett barn att spärra patientuppgifter för en vårdnadshavare. Ur det perspektivet anser Göteborgs Stad att det skulle kunna övervägas om det vore mer ändamålsenligt med ett system där vårdgivaren per automatik spärrade uppgifter gällande alla barn som fyller tretton år och därefter fråga barnet om de vill öppna upp spärren.

Göteborgs Stad anser att förslaget medför nya arbetssätt som innebär att vårdgivaren vid varje vårdtillfälle behöver ta reda på barnets inställning. För att säkerställa det krävs uppdaterade rutiner som omfattar vikarier och inhyrd personal. Göteborgs Stad bedömer att förslaget kan bidra till mer fokus på dokumentation och att det i sin tur kan bidra till att kvalitet på dokumentationen höjs.

11.1.5 Vårdgivaren ska informera barn som har fyllt tretton år om rätten att motsätta sig

Göteborgs Stad tillstyrker förslaget men bedömer att förslaget kommer att innebära ytterligare åtagande för vårdgivaren, än i dag, eftersom det vid varje vårdtillfälle kommer att finnas en skyldighet att informera barnet. Göteborgs Stads anser att vårdgivaren vid varje vårdtillfälle behöver avsätta tillräckligt med tid för att kunna ge information på olika sätt, för att ge barn stöd att fatta informerade beslut. Göteborgs Stad anser att vårdgivarens personal behöver förklara innebörden av att spärra uppgifter till den elektroniska åtkomsten, det vill säga att vårdnadshavaren ändå kan begära ut uppgifterna och att vårdgivaren då ska pröva om det råder sekretess i relation till vårdnadshavaren eller inte. Göteborgs Stad anser att det kan vara en utmaning att förklara helheten gällande vårdnadshavarens tillgång till uppgifter. Om vårdnadsgivaren inte lyckas med det uppdraget finns det risk för att barnets tillit till vårdgivaren sjunker.

Som ovan nämnts kommer förslaget att innebära höga krav på att vårdgivaren har kunskap och förmåga att kommunicera utifrån barnets behov. Till exempel kan barn med funktionsnedsättning behöva individuellt stöd i kommunikation med vårdgivaren. Göteborgs Stad anser att information och kommunikationsskyldigheten ligger i linje med bland annat lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter.

11.1.6 Uppgifter som avslöjar att det finns spärrade uppgifter får inte lämnas ut elektroniskt till vårdnadshavaren

Göteborgs Stad tillstyrker förslaget och anser att det är viktigt, samt att tekniska lösningar behöver finnas tillgängliga för att lösa det i praktiken.

11.1.7 Elektronisk tillgång för barn

Göteborgs Stad tillstyrker att tretton år för de allra flesta är en rimlig ålder för att själv få åtkomst till sina patientuppgifter, men det kvarstår att barn har olika mognad och förutsättningar att ta till sig och förstå information i given ålder.

Göteborgs Stad ser att det kan finnas tolkningsutrymme om innebörden av att vårdgivaren har möjlighet att dela information elektroniskt. Det kan behöva förtydligas att det inte ska finnas utrymme att göra individuella prövningar som innebär att vissa barn inte ges möjlighet till elektronisk tillgång. Göteborgs Stad menar att det behöver vara tydligt att det som avses är att vårdgivarna själva styra över vilka verksamheter eller vilka uppgifter som ska omfattas av den elektroniska tillgången.

11.1.8 Uppgift som spärrats för vårdnadshavaren med hänvisning till sekretess ska även spärras för barnet

Göteborgs Stad tillstyrker förslaget och instämmer i riskerna som annars finns.

Louise Odengard
Avdelningschef

Stadsledningskontoret
Göteborg 2023-12-07